

MED INTENSIV TRÆNING KAN ELEVER MED **AUTISME** INKLUDERES

Intens adfærdsterapi hjælper børn med autisme til at fungere på lige fod med deres klassekammerater. Forældre og lærere er henrykte, mens kritikere sammenligner det med hundetræning.

TEKST

SOFIE HVIID OG MARIE BROGAARD

FOTO

SIMON JEPPESEN

I 5.b på Vestre Skole i Grenaa står en gammel, brun lædersofa bagest i klasseværelset. Når timerne bliver lidt for ustrukturerede eller forvirrende for 11-årige Hjalte Bjerrum Refsgaard, går han ned og sætter sig i sofaen. Så sidder han og læser lidt i en bog, indtil han synes, at han kan vende tilbage til timen.

Hjalte har infantil autisme, men ud over de små pauser i sofaen opfører han sig ikke anderledes end sine klassekammerater. Han følger med i timerne, har altid nogle at lege med og er glad for at gå i skole. 12 timer om ugen er hans støttepædagog i klassen, men hun skal også tage sig af andre børn. Hun sidder ikke længere lige bag ved Hjalte, men er rykket hen i den anden ende af klassen, hvilket han er rigtig stolt af.

Hjalte er en ualmindelig velfungerende dreng, når man tager i betragtning, at han hverken kunne tale eller lege med andre børn, da han startede i børnehaven. At han i dag fungerer på lige fod med sine jævnaldrende, er et resultat af det intensive trænings-

program, han har fulgt, lige siden han var helt lille.

Metoden hedder anvendt adfærdsanalyse eller ABA i daglig tale og er en form for adfærdstræning, hvor børnene bliver trænet til at kunne fungere i et normalmiljø. ABA-terapi kræver minimum 30 timers træning af barnet om ugen, minutvis dokumentation af alt omkring barnets adfærd, regelmæssig supervision og et tæt samarbejde mellem fagfolk og forældre.

Forskellige strategier til alle børn

Hjaltes klasselærer, Tine Wagner, havde sine forbehold, da hun for halvandet år siden skulle overtage en klasse med et barn med autisme. Men Hjaltes støttepædagog gav hende nogle konkrete værktøjer, som hun kunne bruge over for Hjalte. De viste sig at være både simple og effektive.

Grundlæggende handler det om at gøre alting gennemskeligt, så han altid forstår, hvad de skal lave. Når klassen skal skære æbler ud til et kreativt projekt, laver hun en skabelon, så Hjalte kan se, hvad han skal trin for trin. Arbejdet med Hjalte er for Tine Wagner ikke meget anderledes end arbejdet med de andre børn:

»Da jeg lærte de strategier, der hjælper Hjalte, gik det op for mig, at man i virkeligheden har forskellige tilgange til hvert eneste barn i en klasse. Jeg har bare én bestemt tilgang til Hjalte, ligesom jeg skal have andre tilgange til de andre børn«.

Hjalte er efterhånden så dygtig til at lære nye ting, at det er småting, de skal træne. Ofte handler det om sociale spilleregler, som at Hjalte skal se hende i øjnene, når han taler til hende, og at han ikke må drille pigerne, så de bliver kedede af det.

Trænet til at være social

Ligesom mange andre børn med autisme har Hjalte ikke altid været så social. Han er blevet trænet til at have andre omkring sig, ligesom han skal trænes til at forstå de sociale spilleregler, andre børn automatisk fanger med det samme.

Netop den intense træning, der hele tiden

Anvendt adfærdsanalyse

- ABA er den engelske forkortelse for Applied Behavior Analysis, på dansk »anvendt adfærdsanalyse«.
- Teknikken er en almen psykotераpeutisk og pædagogisk metode, som er blevet særligt udviklet og raffineret til behandling af autisme og lignende udviklingsforstyrrelser.
- Metoden skal introduceres, mens barnet er helt lille, for at opnå det bedste resultat.

Kilde: abaforum.dk

I timerne fungerer Hjalte i dag på lige fod med klassekammeraterne. Et resultat af timers intensiv træning, der startede, allerede da Hjalte gik i børnehaven.

I samspillet med Hjaltes faste støttepædagog fandt Tine Wagner hurtigt ud af, at en lille pause i den brune sofa kan være alt, Hjalte har brug for, når omgivelserne bliver for voldsomme.

forsøger at presse børnene lidt længere ud af deres komfortzone, og som via belønningssystemer lærer børnene at indgå i sociale relationer, er et element, der møder kritik.

Heidi Thamestrup, formand for Autisme-foreningen, kan godt se nogle positive elementer ved anvendt adfærdsanalyse - blandt andet at forældrene bruger så meget tid med barnet. Men hun er også bekymret:

»Flere af vores voksne medlemmer er meget imod adfærdstræningen. De kalder det hundetræning og adfærdsmodificering. Argumentet er, at hvis man ændrer et menneskes adfærd, vil det altid kun være på overfladen. Det betyder, at man altid skal være en anden end den, man er. Man skal kunstigt være social«, forklarer hun.

Ingen ved, hvad der virker

Den intense træningsform har kun været brugt i Danmark siden år 2000. Siden da har omkring 150 børn med autisme modtaget ABA-behandling. Men det er meget svært at sige, hvorvidt adfærdstræningen er den bedste vej til inklusion i skolen, fortæller Lennart Pedersen, chefpsykolog og afdelingsleder for forskning og udvikling på Center for Autisme.

Han kan dog pege på nogle forudsætninger, der skal være opfyldt, hvis det overhovedet skal give mening at forsøge at inkludere et barn med autisme i en normal skoleklasse:

»Det er helt afgørende, at rammerne om-

Tine Wagner havde sine forbehold, da hun skulle overtage en klasse med en dreng med autisme. Men hun fandt hurtigt ud af, at Hjalte ikke kræver mere af hende som lærer, end alle de andre børn gør.

kring barnets udviklingsforløb er i orden, og forældrene skal være stærkt involverede. Så skal der være klare programmer for, hvad barnet skal lære - ikke kun i dansk og regning, men i høj grad også sociale færdigheder«.

Ifølge Lennart Pedersen er det desuden vigtigt, at læreren får hjælp til at takle både adfærdsmæssige og psykiske problemer, som hyppigt er til stede eller udvikler sig hos børn med autisme. Undervisningsmiljøet skal gennemtænkes og struktureres, så det kan tage højde for elevens særlige sensoriske og kognitive vanskeligheder.

Tine Wagner har ikke en finger at sætte på den træning, der har fået Hjalte derhen, hvor han er i dag. Som fagperson har også hun profiteret af at være en del af forløbet. Hun var skeptisk i starten, fordi Hjaltes støttepædagog skulle sidde med i hendes timer, men indså hurtigt, at den ekstra faglighed var en enorm værdi for klassen:

»Ud over at have fokus på Hjalte har pædagogen haft fokus på hele klassen og fået skabt en fantastisk dynamik. De her børn har stor forståelse for hinanden, og det er hendes fortjeneste, at de er så dygtige til at tage imod nye mennesker. Det er sundt for de her børn at kende Hjalte og se, hvordan forskellighed kan fungere på en god måde«. ☒

freelance@dlf.org